

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : แนวทางการพัฒนานกฎหมายเพื่อกระจายการถือครองที่ดิน
ชื่อผู้เขียน : นายอนูวรรตน์ โหมคพริง
ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา : 2542

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์ ผดุงศักดิ์ นรนิติผดุงการ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ เพิ่มบุญ แก้วเขียว
3. นายสุชาติ มงคลเลิศพล

นับตั้งแต่ได้มีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 49 ลงวันที่ 13 มกราคม 2502 ในสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ยกเลิกเรื่องการกำหนดสิทธิในที่ดินสำหรับบุคคลสัญชาติไทยที่บัญญัติไว้ในหมวด 3 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.2497 ตั้งแต่มาตรา 34 ถึงมาตรา 49 เป็นต้นมา ผู้ที่มีสัญชาติไทยสามารถถือครองที่ดินได้โดยไม่จำกัดจำนวน ซึ่งได้ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ คิดตามมาเป็นจำนวนมาก อาทิ ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ปัญหาการไร้ที่ดินทำกินของประชาชน ปัญหาการเช่าที่ดิน รวมทั้งปัญหาระบบเศรษฐกิจแบบฟองสบู่เรื่องการเก็งกำไรในราคาของที่ดิน

ดังนั้น เมื่อภาวะการถือครองที่ดินในประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเรื่องการถือครองที่ดินเสียใหม่ อันเป็นการสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และไม่เป็นการขัดต่อสิทธิของประชาชนในทรัพย์สินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 แต่อย่างใด อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจแบบพอเพียง (Self-sufficiency) ในเรื่องของทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 แบบ “พอมีพอกิน” ตามกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชอีกด้วย

ทั้งนี้ รัฐควรได้มีการควบคุมและจำกัดจำนวนการถือครองที่ดิน ด้วยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินไปสู่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ และเพื่อคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม อันเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจประเทศไทย โดยมีมาตรการเป็นแนวทางดังต่อไปนี้

1. มาตรการทางตรงเพื่อควบคุมการถือครองที่ดิน ได้แก่ การกำหนดสิทธิในการถือครองที่ดิน อาทิ ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 50 ไร่ ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรม จำนวน 25 ไร่ ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม จำนวน 10 ไร่ และที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย จำนวน 5 ไร่ นอกจากนี้ ต้องกำหนดขอบเขตการใช้ที่ดินในแต่ละท้องที่ ควบคุมการเปลี่ยนแปลงสิทธิในที่ดิน ควบคุมขั้นตอนในการอนุญาตให้บุคคลมีสิทธิในที่ดินเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดและการจำหน่ายที่ดินส่วนเกินนั้น รวมทั้งการไม่บังคับใช้กฎหมายย้อนหลังเพื่อจำกัดสิทธิในการถือครองที่ดิน

2. มาตรการทางอ้อมเพื่อควบคุมการถือครองที่ดิน ได้แก่ การจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับที่ดิน อาทิ ภาษีในการถือครองทรัพย์สินและภาษีจากการโอนกรรมสิทธิ์ โดยมุ่งเน้นเพื่อกระจายการถือครองที่ดินเป็นหลักสำคัญ นอกเหนือจากรายได้ของรัฐ